

Ana Šturm

STREZNITVENI TEDEN NA KURJI POLTI

Vzdušje v predvolilnem tednu je imelo – še posebej za gledalce in gledalke *Festivala žanrskega filma Kurja Polt* – prav posebno teksturo. Gosto, lepljivo in zadušljivo, kot zrak sredi južnoameriške džungle, v kateri se v filmu **Plačilo za strah** (Sorcerer, 1977, William Friedkin) s tovornjaki, natovorjenimi s smrtonosnim nitroglicerinom, zataknejo štirje tujci na begu pred zakonom. Pa tudi vznemirljivo, uporno in bojevito, kot protagonistke filma **Daj, mucka, ubij, ubij!** (Faster, Pussycat! Kill! Kill!, 1965, Russ Meyer), ki v tej ikonični satiri zadajo smrtonosni udarec mizoginiji.

Kakor v dveh prispevkih v tokratnem *Ekranu* (»Oskarji 2022: Težave v raju« in »Motrenje lastnega odseva«) poudarja Nejc Pohar, živimo v času, ko sta »fikcija in fakedžija – umetnost in življenje – tako sprijeti, zlepljeni, da ju mestoma ne moremo več ločiti«. In nikjer to ni bilo tako zelo očitno kot prav na letošnji *Kurji Polti*. Filmi, ki smo jih gledali, so nas iz preteklosti nagovorili na način, da smo se akutno zavedli naše sedanjosti. Občutek tesnobe je bil še posebej izrazit ob odprtju in zaključku festivala.

Kurja Polt, ki se, kot pravijo organizatorji, »rada loteva filmske arheologije«, je za letošnjo 9. edicijo iz od boga pozabljenih mest, zapuščenih in propadajočih rančev, morečih kolib in domnevno izgubljenih filmskih kolutov, iz senc na sonce oziroma pod luč filmskega projektorja privlekla najbolj mračne plati človeške narave in eksistence. Sami sebe in naše številne zablode smo si v temi kinodvorane lahko ogledali pri ledeno ostri svetlobi belega dne. Ni se bilo več kam skriti.

V predvolilni klasiki – kot bo vsaj meni znana od letošnje uvodne projekcije naprej – **Slab dan v Black Rocku** (Bad Day at Black Rock, 1955, John Sturges) se v zakotnem mestu sredi arizonske puščave leta 1945 prvič po štirih letih ustavi vlak. Iz njega izstopi uglajen, enoroki moški po imenu John J. MacReedy (izjemni Spencer Tracy). Nič hudega sluteči tujec v Black Rocku povzroči pravo epidemijo strahu, nezaupanja in sovraštva. Film zelo točno, z vsakim preudarno odmerjenim gibom, premišljeno izrečenim stavkom in brezkompromisnim pogledom razgalja družbo predsodkov, ksenofobije, rasizma, toksične moškosti in kolektivne krivde.

Zdelo se mi je, da so se potne kapljice na skrbno obritem obrazu Johna J. MacReedyja, ki na vroč dan v zatohlem mestu poskuša najti nekaj informacij o izginulem očetu mrtvega vojnega tovariša, med projekcijo prezrcalile tudi na moj obraz. Namreč: bolj ko so liki v Black Rocku do vselej prijaznega in stoičnega MacReedyja postajali naduti, nasilni, nesramni in primitivni, bolj se je krepilo zavedanje, da prav tako nevzdržno enoumje, nazadnjaštvo in samodrštvo zadnji dve leti lahko gledamo, beremo in poslušamo v (skoraj) vseh naših osrednjih medijih oziroma ga, pod to (zdaj že bivšo) vlado, živimo iz dneva v dan.

V nedeljo, na zadnji dan festivala, so potekale volitve. Medtem ko so volilne komisije preštivale glasove, velika večina Slovencev pa na nekaj minut osveževala svoje mobilne in računalniške zaslone, je 44 cinefilov sedelo v dvorani Silvana Furlana in pri delu v majhnem tekšaškem mestu opazovalo nemočnega šerifa Calderja (Marlon Brando). Zaključni film *Kurje Polti*, **Pregon brez usmiljenja** (The Chase, 1966, Arthur Penn), je skoraj neprebavljivo temačna parabola, ki jo napaja nenasitna sla po moči in maščevanju, ali kot je zapisal Robin Wood v knjigi o Arthurju Pennu, »ena najbolj popolnih, vseobsegajočih upodobitev zloma ideološke samoza vesti, ki zaznamuje ameriško kulturo [...]«. V filmu izprijeno, vsega naveličano ter od alkohola in moči omamljeno malomeščanstvo zakon vzame v svoje roke. Zgodi se vsesplošni pregon in destrukcija vsega drugačnega (tako kot recimo pri nas oddaje *Studio City*). Tem ljudem je povsem vseeno, kam njihovo obnašanje vodi, popolno zadovoljstvo najdejo le v vsesplošnem uničenju. Iz dvorane sem prišla s kurjo poltjo po vsem telesu. In hitro osvežila zaslon svojega telefona.

Kurja Polt, hvala za streznitveni udarec po glavi, za plodno intervencijo v realno(st), za potres in razpoke v prostoru in času, za dolbenje kino-votline mišljenja. Hvala za zabavišni park, jezo in družbeno angažirano nadrealistično grozo. Hvala za zmaje, sle iz senc, nore bogove in ples s hudičem. Hvala za filmska nebesa. Dva krat dva palca gor! Hvala tudi vsem, ki ste volili. Hvala predvsem zato, da imamo lahko spet upanje. Upanje, da imajo stvari, ki jih počnemo – v politiki in umetnosti – lahko dejanske učinke. Da nas lahko premikajo. Da nismo več v limbu, v leri, v prostem teku. Da nismo več mesto, v katerem se vlak nikoli ne ustavi. Sveta, kakršen je (bil), nikoli moremo ohraniti, ampak ga moramo vedno znova šele narediti. Tako kot Phil Tippett, ki je, kot je slikovito zapisal Rupert Bottenberg, »z golimi rokami ustvaril blazen univerzum in mu vdahnil življenje«.